

REPORUKA REC(98)1
KOMITETA MINISTARA DRŽAVAMA ČLANICAMA O PORODIČNOJ
MEDIJACIJI

(Usvojena od strane Komiteta ministara 21. januara 1998. na 616. sastanku zamjenika ministara)

1. Komitet ministara, na osnovu člana 15b. Statuta Savjeta Evrope,
2. Uviđajući rastući broj porodičnih sporova, posebno onih koji nastaju kao posljedica rastave ili razvoda, kao i štetne posljedice sporova za porodice i visok socijalni i ekonomski trošak za države;
3. Razmatrajući potrebu za obezbjeđenjem zaštite najboljih interesa i dobrobiti djeteta prema međunarodnim instrumentima, posebno uzimajući u obzir probleme u vezi sa starateljstvom i pristupom djetetu koji nastaju kao posljedica rastave ili razvoda;
4. Uzimajući u obzir razvoj metoda sporazumnog rješavanja sporova i uviđajući potrebu smanjenja sporova u interesu svih članova/članica porodice;
5. Potvrđujući posebne karakteristike porodičnih sporova odnosno:
  - činjenica da porodični sporovi uključuju osobe koje, po definiciji, imaju trajne i međusobno zavisne odnose;
  - činjenica da porodični sporovi nastaju u kontekstu snažnih emocija i dodatno ih pojačavaju;
  - činjenica da rastava i razvod utiču na sve članove/članice porodice, posebno na djecu;
6. Pozivajući se na Evropsku konvenciju o uživanju dječijih prava, posebno na član 13. ove Konvencije, koji se odnosi na upotrebu medijacije ili drugih postupaka za rješavanje sporova koji se tiču djece;
7. Uzimajući u obzir rezultate istraživanja o upotrebi medijacije i iskustva u ovoj oblasti u nekoliko država, koji pokazuju da korišćenje porodične medijacije može doprinijeti:
  - unapređenju komunikacije između članova porodice;
  - smanjivanju konflikata između stranaka u sporu;
  - prijateljskom poravnanju;
  - kontinuitetu ličnih kontakata između roditelja i djece;
  - smanjivanju socijalnih i ekonomskih troškova rastave i razvoda za same stranke i za države;
  - smanjivanju vremena koje inače zahtijeva rješavanje spora;
8. Naglašavajući rastuću internacionalizaciju porodičnih odnosa i specifičnost problema koji nastaju u vezi s ovom pojavom;

9. Uviđajući da mnoge države razmatraju uvođenje porodične medijacije;
10. Uvjereni da postoji potreba za širom upotrebom porodične medijacije, procesa u kojem treća neutralna strana, medijator/medijatorka, nepristrasna i neutralna, pomaže samim strankama da pregovaraju o spornim pitanjima i postignu njihove zajedničke sporazume;
11. Preporučuje vladama država članica:
- i. da uvedu ili unaprijede porodičnu medijaciju ili, gdje je to potrebno, ojačaju već postojeću porodičnu medijaciju.
  - ii. da preuzmu ili pojačaju sve mjere koje smatraju potrebnim za primjenu sljedećih načela za unapređenje i korišćenje porodične medijacije kao odgovarajućeg načina rješavanja porodičnih sporova.

NAČELA PORODIČNE MEDIJACIJE

I. Domašaj medijacije

- a. porodična medijacija se može primijeniti na sve sporove između članova iste porodice, koji su bilo u krvnom ili tazbinskom srodstvu, kao i na one koji žive ili su živjeli u porodičnim odnosima u skladu sa nacionalnim pravom .
- b. U svakom slučaju, države su slobodne da odrede posebna pitanja ili slučajeve koje će pokrivati porodična medijacija .

II. Organizacija medijacije

- a. Medijacija ne bi trebalo, u načelu, da bude obavezna.
- b. Države su slobodne da organizuju i izvode medijaciju onako kako smatraju da treba, bilo putem javnog ili privatnog sektora.
- c. Bez obzira na to kako je medijacija organizovana i kako se izvodi, države treba da obezbijede posebne mehanizme kako bi osigurali postojanje:
  - postupaka za izbor, obuku i ocjenu medijatora/medijatorki;
  - standarda koje medijatori/medijatorke treba da ostvaruju i održavaju.

III. Postupak medijacije

Države treba da obezbijede postojanje odgovarajućih mehanizama, koji će omogućiti da se postupak medijacije izvodi u skladu sa sljedećim načelima:

- i. Medijator/ka je nepristrasna u odnosu na stranke;
- ii. Medijator/medijatorka je neutralna u odnosu na rezultat postupka medijacije;

- iii. Medijator/medijatorka poštuje stav stranaka i čuva ravnopravnost njihovih pregovaračkih pozicija;
- iv. Medijator/medijatorka nema ovlaštenja da strankama nametne rješenje;
- v. Uslovi pod kojima se izvodi medijacija moraju garantovati privatnost;
- vi. Rasprave tokom medijacije su tajne i ne mogu se kasnije iskoristiti, osim u sporazumu sa strankama ili u slučajevima koje predviđa nacionalno zakonodavstvo;
- vii. Medijator/medijatorka u odgovarajućim slučajevima treba da informiše stranke o mogućnosti da koriste bračno savjetovanište ili druge forme savjetovanja kao sredstva rješavanja njihovih bračnih ili porodičnih problema;
- viii. Medijator/medijatorka treba posebno voditi računa o dobrobiti i najboljim interesima djece, mora podstaći roditelje da se usredsrijede na potrebe djece, kao i da ih podsjeti na njihovu osnovnu obavezu prema dobrobiti njihove djece i na potrebu da svoju djecu obavijeste i da se sa njim savjetuju;
- ix. Medijator/medijatorka treba da obrati posebnu pažnju na pojavu nasilja u prošlosti i da li se ono može ubuduće pojaviti među strankama, na efekat koji ono može imati na pregovaračke pozicije stranaka i mora razmotriti da li je u takvim okolnostima medijacija odgovarajući postupak;
- x. Medijator/medijatorka može da daje pravna obavještenja, ali ne smije da daje pravne savjete. On ili ona moraju, u odgovarajućim slučajevima, da obavijeste stranke o mogućnosti da se savjetuju sa advokatom/advokaticom ili nekim drugim odgovarajućim profesionalcem.

IV. Status sporazuma do kojih se dolazi putem medijacije

Države treba da obezbijede da sporazume do kojih se dođe medijacijom potvrdi sud ili drugi nadležni organ kada to stranke zatraže, kao i da obezbijedi mehanizme za izvršenje tako potvrđenih sporazuma u skladu sa domaćim pravom.

V. Odnos između medijacije i postupaka pred sudom ili drugim nadležnim organom

- a. Države treba da uspostave autonomiju medijacije i mogućnost da se ona odvija prije, za vrijeme ili poslije pravnih postupaka.
- b. Države treba da uspostave mehanizme koji bi:
  - i. omogućili da se pravni postupci prekinu kako bi se izvela medijacija;
  - ii. obezbijedili da u takvom slučaju sud ili drugi nadležni organ zadrži ovlaštenja za donošenje hitnih odluka u cilju zaštite stranaka ili njihove djece, ili njihove imovine;
  - iii. obavijestili sud ili drugi nadležni organ o tome da li stranke nastavljaju s medijacijom i da li su postigle sporazum.

VI. Promocija medijacije i pristup medijaciji

a. Države treba da promovišu razvoj porodične medijacije, posebno putem informativnih programa za javnost kojima bi se omogućilo bolje razumijevanje ovog načina dogovornog rješavanja sporova.

b. Države su slobodne da uspostave metode pružanja odgovarajućih informacija o medijaciji kao alternativnom postupku rješavanja porodičnih sporova u pojedinačnim slučajevima (na primjer, tako što će učiniti obaveznim susret stranaka sa medijatorom), i na ovaj način omogućiti strankama da razmotre da li je za njih moguće i odgovarajuće da pristupe medijaciji spornih pitanja.

c. Države takođe treba da preduzmu potrebne mjere za omogućavanje pristupa porodičnoj medijaciji u cilju unapređenja ovog dogovornog načina rješavanja porodičnih sporova.

VII. Ostali načini rješavanja sporova

Države mogu da ispituju poželjnost primjene, na odgovarajući način, načela iz ove preporuke koja se odnose na medijaciju u odnosu na ostale načine rješavanja sporova.

VIII. Pitanja međunarodnog karaktera

a. Države treba da razmotre uspostavljanje mehanizama za korišćenje medijacije u slučajevima sa međunarodnim elementom onda kada je to odgovarajuće, posebno u svim stvarima koje se odnose na djecu, a posebno onim u vezi sa starateljstvom i pristupu djeci onda kada roditelji žive ili se pretpostavlja da će živjeti u različitim državama.

b. Međunarodnu medijaciju treba razmotriti kao odgovarajući postupak u cilju omogućavanja roditeljima da organizuju ili reorganizuju starateljstvo ili pristup djeci, ili da riješe sporove koji nastaju iz odluka koje su donijete u vezi sa tim stvarima. Međutim, u slučaju nezakonitog oduzimanja ili zadržavanja djeteta, međunarodnu medijaciju ne treba koristiti ako bi ona mogla dovesti do odugovlačenja momentalnog vraćanja djeteta.

c. Sva navedena načela primjenljiva su na međunarodnu medijaciju.

d. Države treba u što većoj mjeri da unaprijede saradnju između postojećih službi koje se bave porodičnom medijacijom u cilju omogućavanja upotrebe međunarodne medijacije.

e. Uzimajući u obzir posebnu prirodu međunarodne medijacije, od međunarodnih medijatora/medijatorki treba zahtijevati da prođu posebnu obuku.